

دوری از صحبت جاهلان

ولا خردمندی و هوشیار	مکن صحبت جاهلان اختیار
ز جاهل گیرنده چون تیر باش	نیامیخته و چون شکر شیر باش
ترا ازدها گر بود یار غار	از آن به که جاهل بود غمگسار
اگر خصم جان تو عاقل بود	به از دوست داری که جاهل بود
چو جاهل کسی در جهان خواری نیست	که نادان ترا از جاهلی کاری نیست
ز جاهل نیاید جز افعال بد	وزد نشود کس جز اقوال بد
سرانجام جاهل جهنم بود	که جاهل نیکو عاقبت کم بود
سر جاهلان بر سر دار به	که جاهل به خواری گرفتار به
ز جاهل فذر کردن اولی بود	کز و ننگ دنیا و عقبی بود

خردمند - هوشیار	افعال - جمع فعل، عمل	اولی - بهتر
جاهل - نادان	اقوال - جمع قول، سخن	عقبی - آخرت
به - بهتر، خوب	جهنم - دوزخ	
خصم - دشمن	فذر کردن - کناره گیری	

فعالیت های بعد از درس :
 مشق و تکرار : شاگردان صف به دو گروه تقسیم گردیده یک گروه
 شاگردان بیت بیت بخواند و گروه دیگر معنی کند و معلم در عین حال با
 آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- با کدام کان دوستی نکنیم ؟
- ۲- دوست نادان بهتر است یا دشمن دانا ؟
- ۳- نتیجه کار جاهل چه است ؟
- ۴- از جاهل چه اولی می باشد ؟
- ۵- جاهل در دنیا و آخرت چه موقف و مرتبه دارد ؟

فعالیت گروهی : نواقص جاهل چیست ؟ در مورد دو گروه های تان بحث
 نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .
 کار خانگی : شعرا بدقت بخوانید مفهوم آن را به الفاظ ساده در کتابچه
 های تان بنویسید .

حضرت سلمان فارسی^(رض)

آوردہ اند کہ سلمان فارسیؓ در یکی از شہر ہا امیر بود عادت او در وقت امارت و حکومت تغیر نکر دہ بود گلیم می پوشید ، پیادہ راہ می رفت و احتیاجات خانہ خود را خودش تہیہ می کرد . روزی مردی سبدی خریدہ بر سر نہادہ بود شخصی را می خواست کہ آنرا بہ خانہ اش ببرد ناگاہ سلمان فارسیؓ آنجا رسید آن شخص حضرت سلمانؓ را شناخت سبدا بہ وی داد تا بہ خانہ اش برساند . در راہ مردی پیشروی وی آمد و گفت : ای امیر این بار را بہ کجای میبری : صاحب سبدا نہت کہ او امیر است ، آن شخص دست و پای او را بوسیدن گرفت و عفو خواست . سلمانؓ عذراو را قبول کرد و او را ہیچ نگفت و بار را بہ خانہ او رسانید و گفت : من بہ عہد خود وفا کردم حالا تو عہد کن کہ دیگر کسی را بہ بیگاری نگیری و کاری را کہ توانش داشتہ باشی خود اجرا کن زیرا کہ بہ کمال تو نقصان نمی رسد .

کمال - مرتبہ و درجہ

عفو - بخشش

امارت - فرمانروائی

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نمایند و یک نفر شاگرد
داوطلب خلاص حکایت را بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- سلمان فارسی شی چه وظیفه داشت ؟
- ۲- سلمان فارسی شی در وقت امارت خود چه کار کرد ؟
- ۳- سلمان فارسی شی از شخصی که او را به بیگانه گرفته بود چه عهد گرفت ؟
- ۴- از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید ؟

فعالیت گروهی : دانش سلمان فارسی شی در وقت امارتش در نظر شما
خوب بود یا نه ، درین مورد در گروه های تان بحث نمائید و دلایل آنرا
بگوئید و در آخر نمائنده گروه دلایل گروه را بیان دارد.

کار خانگی : به نظر شما امیر باید چه صفات داشته باشد آزادگانه
های تان بنویسید.

ببل و باز

روزی ببل به باز گفت: من که حال خود را با حال تو مقایسه می‌کنم به حال خود گریه ام میگیرد، زیرا همه مردم ترا قدر می‌کنند اشخاص عادی چه که حتی پادشاهان ترا بر دستان خود می‌نهند و از جای به جای دیگر می‌برند، در حالیکه حرف زده نمی‌توانی و آواز دلکش نداری.

ولی من با وجود آواز خوب و اینکه سرود خوب می‌خوانم روزها ماه‌ها و حتی سالها در زندان قفس محبوسم.

باز به او گفت: آیا میدانی که چرا مردم مرا قدر می‌کنند؟
ببل گفت: نمی‌دانم.

باز گفت: علت آن این است که من به مردم شکار می‌کنم ولی هیچ حرف نمی‌زنم و تو بسیار پُر می‌گویی ولی هیچ کاری نمی‌کنی.

پس ما باید کار زیاد کنیم و حرف کم بزنیم زیرا از حرف زیاد سودی بدست نمی‌آید.

دل ز پر گفتن بمیرد در بدن
گرچه گفتارش بود در عدن

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نموده و یک نفر شاگرد داوطلب
خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- بلبل به باز چه گفت ؟
- ۲- بلبل چه شکایت داشت ؟
- ۳- باز چه دلائل در مقابل گفت ؟
- ۴- پس باید ما و شما چه کنیم ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و آنها بنویسند
و بعد اعضای گروه نوشته های یک دیگر را اصلاح نمایند و معلم آنها را نظارت
نماید .

کار خانگی : یک حکایت نو پیدا نموده و در کتابچه های تان بنویسید .

حکایت

موترا در کوتل ها آهسته آهسته بالامی رفت در کنار توده های سفید برف سبزه تازه سر کشیده بود . قله برف آلود سفید کوه در وادی سرسبز کشور نمود خاصی داشت .

همینکه موترا از گولائی های متعدد گذشت و به سینه فراخ کوتل رسید ناگهان کودکی در کنار سرک نمودار شد ، به حیرت افتادم که دور از آبادی با ، کودکی درین جا چه می کند . وقتی موترا نزدیک او رسید از راننده خواہش کردم که بایستد . همینکه موترا توقف کرد کودک نیز بر جایش ایستاد و بر تیشہ اش تکیہ زد به او سلام کردم و پرسیدم بچہ جان چه می کنی ؟

گفت : سرک را جور می کنم .

پرسیدم : تو چرا این قسمت سرک را جور می کنی ؟

گفت : برادرم مسافر است و پدرم در آن طرف تپہ قلبہ میکند .

پرسیدم : آیا تو این کار مشکل را کرده می توانی ؟

گفت : چرانی . می بینید که از صبح تا حال چند جای سرک را جور کرده

ام از کنار سرك سنگ و گل را می كنم و به چقري های سرك می اندازم
تا موتر به آسانی عبور كند.

گفتم : آیا در بدل این كار به تو پول می دهند .

گفت : نی ، رواج مانیت كه پول بگیرم . قوم ما سنگ مانده اند
كه هر كس سرك نزدیک خانه و زمین خود را جور كند و پول نگیرد .

گفتم : اگر ما به تو پول بدیم می گیری ؟

گفت : نی ، هرگز نی ، شرم است و خلاف رواج مردم ماست
ما این خدمت را خاص برای رضای خدا ج ، و وطن خود می كنیم .

گفتم : اگر ما از تو خواهش كنیم پول می گیری .

گفت : نی ، پدرم قهر می شود . باز شرم است كه مردم قریه ما

بگویند عبدالله بچه یوسف از موتر پیسه گرفت ، من كه همین قدر كار

برای وطن خود كرده میتوانم ، چرانكنم .

وقتی این حرف را زد با دستان كوچكش تیشه خود را برداشت

فراح - كلان

توقف - ایستاد

قله - بلندترین نقطه كوه

متعدد - زیاد

و به کندن زمین شروع کرد و ما در حیرت تمام به راه خود در حرکت افتادیم .

پس ملتی که کودکانش با چنین عزم راسخ روزهای دشوار را سپری نمایند هرگز نمی میرد .

خدا آن ملتی را سروری داد	که تقدیرش بدست خویش بنوشت
به آن ملت سروکاری ندارد	که دهقانش برای دیگران کشت

« اقبال »

تقدیر - سرنوشت

جبهه - میدان جنگ

رواج - رسم و عادت

سنگ مانده - عهد و پیمان بسته

حیرت - حیران

عزم - قصد

راسخ - متین

دشوار - سخت

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در آخردونفر شاگرد
خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- پسرک چه میکرد ؟
- ۲- وی چرا اجوره نگرفت ؟
- ۳- چرا پدرش بالای او قهر می شد ؟
- ۴- فرزندان افغان چه صفات دارد ؟
- ۵- کدام ملت را خداوند رحمت سروری میدهد ؟

فعالیت گروهی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید دین مورد درگروپ های تان
بحث نموده نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : شما به خاطر چه درس می خوانید و علاوه بر آن خلص مطلب ابیات
اخیر را در کتابچه های تان بنویسید .

مادر و گرگ

گویند گرگی به تلاش یافتن غذا از خانه خود بیرون شد . در جنگلی سرگردان می گشت . ناگاه نزدیک خانه چوب شکنی که در بین جنگل بنا شده بود رسید . در همین وقت آواز گریه طفل را شنید و به تعقیب آن آواز مادرش را شنید که به طفل خود می گفت : « خاموش شو و گرنه ترا بیرون می اندازم که طعمه گرگ شوی » گرگ از شنیدن این حرف تمام روز انتظار کشید که شاید مادر طفل خود را بیرون اندازد . وقتی شام شد دوباره آواز مادر طفل را شنید که به طفل خود می گفت : بسیار خوب شد که از گریه خاموش شدی حالا اگر گرگ بیاید او را خواهم کشت .

« گرگ از شنیدن این حرف مأیوس شده خسته و ذله با شکم گرسنه به خانه برگشت . وقتی خانمش از او پرسید چرا با شکم گرسنه برگشتی ؟ گرگ جواب داد : به سببی که من به وعده و گفتار ضعیف اعتماد کردم »

تلاش - کوشش	{	طعمه - خوردنی	{	خسته - مانده و ذله
بناء - آباد	{	مأیوس - ناامید	{	اعتماد - تکیه کردن ، باور

چیزیکه به خود نمی پسندی به دیگران روا مدار

احمد پیش ازینکه به مکتب برود طفل شوخ بود . به هر باغ و هر جایکه می رفت گلها را قطع کرده و با آن بازی میکرد . مادرش هر قدر به او نصیحت کرد تا ازین کار منصرف شود نصیحت مادر در گوشش کارگر نه افتاد و ازین عمل دست بردار نشد . وقتیکه احمد به مکتب شامل شد در آنجا ضرر قطع کردن گلها ، فایده غرس نهال ها و تربیه گلها را آموخت . او هم در خانه خود در یک گلدان بته گل قشنگ و زیبا را غرس نمود ، هر روز به آن آب میداد و به تربیه آن می پرداخت . بعد از چند روز یک گل قشنگ و زیبائی در گلدان نمایان شد .

احمد از دیدن گل زیبا خیلی خوش شد و دانست که گل چیست ؟ یک روز احمد وقت از خواب برخاست که گل زیبای گلدان را آب بدهد دید که گل را کسی کنده است . احمد غمگین شد و به مادر خود گفت : مادر جان ! کی گل زیبای مرا قطع کرده است ؟

مادرش گفت : شاید کسی گل ترا قطع کرده باشد که تو گلهایش
را قطع میکردی . گل های مردم را قطع نکن تا گل های تو نیز سالم بماند
احمد بعد ازین با خود وعده کرد که هیچ وقت گلهای مردم را قطع
نکند تا گلهای خودش محفوظ بمانند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و دو نفر شاگرد داوطلب خلاص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- احمد پیش از مکتب رفتن چه عادت داشت ؟

۲- احمد در مکتب چه آموخت ؟

۳- کدام کس گل احمد را قطع کرده بود ؟

۴- مادرش به او چه گفت ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم اطباء به شاگردان بخواند و آنها بنویسند و بعد اعفای گروهی نوشته های یکدیگر را اصلاح نمایند .

کار خانگی : به نظر شما شاگردانیکه گلها و درختان مکتب را حفاظت نمی کنند چه قسم اشخاص اند . نظر تان را در کتابچه های تان بنویسید .

نتیجہ دروغ

چو پانی در کوهساری شبانی میکرد و در نزدیکی آن قریه های پرنفوس وجود داشت ، یک روز چوپان تصمیم گرفت که مردم ده را فریب دهد فریاد زد که گرگ آمد ، گرگ آمد . مردم قریه صدای او را شنید با چوب و تبر بطرف او دویدند ، دیدند که گرگ نیست از شبان پرسیدند گرگ کجاست ؟ شبان گفت پیش از آمدن شما سگ قوی پنجه من گرگ را مجبور به فرار کرد . شب دیگر باز به صدای بلند فریاد زد گرگ آمد ، گرگ آمد . باز مردم قریه به کمک او شتافتند مگر از گرگ هیچ اثری نبود . مردم فهمیدند که شبان دروغ می گوید .

شب دیگر به راستی گرگ حمله نمود ، شبان هر قدر که فریاد نمود هیچکس به فریاد او جواب نداده و به کمک او نیامد و فکر نمودند که دروغ می گوید و گرگ گو سفندان متعدد را از بین برد .

فردا مردم قریه چون حال شبان و گو سفندان را دیدند . شبان را ملامت نموده و گفتند اگر تو دروغ نمی گفتی به این حالت گرفتار نمی شدی . شبان ازین کار خود نهایت پشیمان شده تصمیم گرفت تا در آینده دروغ نگوید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان درس را قرائت نمایند و یک نفر شاگرد در آخر
خلص حکایت را بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- چوپان در کوه ها چه میکرد ؟

۲- چوپان چرا فریاد می زد ؟

۳- مردم قریه چرا بالای چوپان بی اعتبار شدند ؟

۴- نتیجه آن دروغ و مکر چه شد ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی مکر و فریب در گروه های تان بحث نموده و
نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : شما نیز همچو یک حکایت پیدا نموده و در کتبچه های تان
بنویسید .

مناجات

پادشاه جرم مارا درگذار	ماگنه گاریم ، تو آمرزگار
تو نکوکاری و مابد کرده ایم	جرم بی اندازه بیحد کرده ایم
بی گنه نگذشت بر ما ساعی	با حضور دل نکردیم طاعتی
چشم دارم کز گنه پاکم کنی	پیش از آن کاندر لحد خاکم کنی
اندر آندم کز بدن جانم بری	از جهان با نور ایمانم بری

« شیخ فریدالدین عطار »

مناجات - عرض نیاز به درگاه خدا^ج

جرم - گناه

آمرزگار - بخشنده

لحد - قبر

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : شاگردان دو دفتر مقابل هم قرار گرفته یکی بخواند و دیگری
معنی نماید و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- از خداوند (ج) چه آرزو داشته باشیم ؟
- ۲- بنده چه نواقص دارد ؟
- ۳- خدایا پیش از مرگ با ما چه کن ؟
- ۴- در آخر از خداوند (ج) چه آرزو کنیم ؟

فعالیت گروهی : ما چرا به «رگه» خداوند عرض و نیاز میکنیم ؟ درین مورد «
گروپ» های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .
کار خانگی : مناجات را به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به الفاظ ساده در
کتابچه های تان بنویسید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم دشته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- گرگ به کجی رفت ؟

۲- گرگ از مادر طفل چه شنید ؟

۳- وقت شام مادر به طفل خود چه گفت ؟

۴- گرگ به خانم خود چه گفت ؟

فعالیت گروهی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید درگروپ های تان در مورد آن بحث نمایید و نماینده گروپ خلص نظریات اعضای گروپ را به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : حکایت را به اعضای فامیل تان بیان کنید و از آنها پرسید که فایده آن چیست ؟ جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

مشورت

مشوره کردن در کارها و مشکلاتی که برای انسان پیش می شود یک امر شرعی می باشد چنانچه خداوند در قرآن کریم به حضرت محمد هدایت داده است که: «در کارها با اصحاب و یاران خود مشورت بکن» .

ازین هدایت خداوندی دانسته میشود که مشورت در کارها اهمیت زیاد دارد زیرا حضرت محمد با اینکه پیغمبر خدا و از جمله برگزیده ترین انسانان بودند حق تعالی ایشان را به مشورت و مصلحت با یاران امر فرموده است .

مشوره در کارها فایده های زیاد دارد و کارهایی که خود سرانه و بی مشورت انجام می شود عاقبت خوب نداشته ناقص و ناتمام می ماند .

کارهایی که به مشورت اشخاص دانا و باتجربه صورت می گیرد

تعالی - بلند و بزرگ

مشوره - مصلحت کردن

برگزیده - پسندیده

نواقص کم داشته و مورد قبول همه قرار میگیرد .
یک شخص به فکر کوتاه خود نمی تواند از تمام جوانب یک موضوع
آگاهی یابد . پس برای همه مسلمانان لازم است که در همه
امور حیاتی خویش با پیروی از قرآن کریم و احادیث حضرت محمد
با اشخاص عالم و دانا و مخلص مشوره نمایند .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعد سیر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- ثورت چه فایده دارد ؟
- ۲- آیا پیغمبر با یاران خود ثورت میکرد ؟
- ۳- با کدام اشخاص ثورت صورت بگیرد ؟
- ۴- کارهای خود سرانه چه نواقص دارد ؟
- ۵- اسلام در مورد ثورت چه هدایت میدهد ؟

فعالیت گروهی :

در مورد فایده ثورت در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نمایند

گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجدتان بپرسید که خداوند کریم در کدام آیت ما را به ثورت کردن امر نموده آن آیت را با معنی آن بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید .

بهار و دهقان

که گل خندد به گلزار	به هنگام بهاران
بدستش یوغ و سپار	جفاکش بابه دهقان
کمر بسته به دستار	بیایش نالی چوب
زند بیل و کند کار	رود سوی زمینش
دیده گشت خود انبار	کند قلبه و مال
جواری نیز بسیار	بکار دگندم و جو
تخم ریزد به خسروار	هم از شالی و پنبه
نباشد هیچ بیکار	کند خدمت به مردم
الا ای طفل هوشیار	تو هم خود را تکان ده
بین کشت و بین کار	بیا بیرون به صحرا
کند خورد و کلان کار	که هنگام بهاران

روان شو سوی مکتب
بدوق و شوق بسیار

جفاکش - زحمت کش
نالی - پاپوش چوبی

هنگام - وقت
انبار - سرگین چهارپایان و یا چیزهای دیگر که روی هم انباشته شده باشند

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دو نفر در برابر هم قرار گرفته یک شاگرد بخواند و شاگرد دیگر معنی کند و معلم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- باب دحقان در وقت بهد چه می کند ؟

۲- وسایل زراعتی را نام بگیرید ؟

۳- دحقان خدمت کی را میکند ؟

۴- پس شما چه وظیفه دارید ؟

فعالیت گروهی : درگروه های تان راجع به وسایل زراعتی و طریقه استفاده از آنها بحث نموده ، نماینده گروه پخلص بحث را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های تان بنویسید .

فایده اتحاد

پیر مرد سالخورده و جهان‌نیده که عمرش به آخر رسیده بود و از گرم و سرد روزگار تجربه‌ها آموخته بود، فرزندان خود را طلب کرد و برای آنها گفت بروید هر کدام تا آن یکدانه خجمه بیاورید. فرزندان امر پدر را عملی نمودند و خجمه‌ها را آوردند. مرد پیر خجمه‌ها را بسته نمود و فرزندان خود را به شکستن آن امر کرد.

آنها چند آنکه قوت کردند شکسته نتوانستند به ضعیفی و عاجزی خود اقرار نمودند. پیر جهان‌نیده بسته را از آنها گرفت و خجمه‌ها را یکایک برآورد و خورد کرد. آنگاه رو به فرزندان نمود و گفت: ای فرزندان دل‌بند! بعد از مرگ من حال شما به همین قسم است، اگر با هم دوستی و اتفاق کنید و یک دست و متحد باشید هیچ قوی پنجه نمی‌تواند شما را شکست بدهد و اگر دشمنی و نفاق ورزید، انسان‌های ضعیف از نفاق شما استفاده خواهد نمود و شما را شکست خواهد داد.

دل‌بند - کسی را که واقعا دوست داشته باشیم.

قوی پنجه - قوی دست.

سالخورده - پیر

جهان‌نیده - جهان‌گشت و با تجربه

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعد ا همان چهار نفر به ترتیب از سایر شاگردان راجع به مفهوم آن سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

۱- پیرسالخورده چه کرد ؟

۲- هدف پیر از این عمل چه بود ؟

۳- پیر پسران خود را چه نصیحت کرد ؟

۴- دشمن چه وقت از عمل ما فایده می برد ؟

فعالیت گروهی : ۱- معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و آنها بنویسند و اعضای گروه نوشته یکدیگر را اصلاح نمایند و معلم در عین حال کار آنها را نظارت نماید .

۲- معلم باید بعد از قرائت درس چهار شاگرد را وظیفه بدهد که هر یک با خود یک خنجر بیاورد و بعداً در پیش روی شاگردان آن را یکی نموده به حرکت بدهد تا آنها را میوه نمایند و بعداً معلم یک یک را میوه نماید و نتیجه کار خود را به شاگردان بیان نماید تا درس جنبه عملی را با خود بگیرد .

کار خانگی : از موسفید فایل تان راجع به اتحاد پیرسید و جواب های او را در کتابچه های تان بنویسید .

ای نور دیده

ای نور دیده زحمت دهقان ندیده‌ی
 نان تیار پخته برای تومی رسد
 از شیر و ماست و دوغ تراغش و عشت است
 شوربا، کباب و قورمه کن نوش جان خود
 بالای فرش پنبه و قالین و هم گِلیم
 در صحن خانه همچو غزالان بعیش و ناز
 هستی تو فارغ از غم آل و عیال و زن
 خدمت ز والدین بکن جان دین سرا
 در بیت خویش سفره بی نان ندیده‌ی
 جان آسای و مرکب و بنان ندیده‌ی
 افکوس ازین که زحمت چوپان ندیده‌ی
 ایجان طلب پول ز قصا بان ندیده‌ی
 خاک زمین و ریگ بیابان ندیده‌ی
 جان پدر تو گردش دوران ندیده‌ی
 ای جان من تو گریه طفلان ندیده‌ی
 بنگر حقوق شان توبه قرآن ندیده‌ی

دستگیر و فقیر و مسکین و بینوا
 بنگر حقوق شان بخود ایجان ندیده‌ی

دیده - چشم	مرکب - غره	غزالان - آهوبره ها
بیت - خانه	انبان - جوال	دوران - زمانه
تغره - دسترخوان	عشت - خوشی	بینوا - مسکین و بیچاره

حمد

حمد گویم ذات پاکت را شب و روز ای خدا
 می سزد مر ذات پاکت را یقین حمد و ثناء
 کس نبود از تو مقدم ذات پاک تو قدیم
 جمله را پیدا تو کردی میکنی آخر فاء
 هستی تو معبود و موجود هم منزله از زوال
 جز رضای تو نباشد هیچ شی مقصود ما
 از زن و فرزند پاک هستی منزله زین صفات
 و ز صفات خلق باشی تو منزله هم صفا
 ذات پاک تو بود حی منزله از ممات
 کرده ای و ز لطف خود ایمان بمایا تو عطا
 جمله را کردی تو پیدا میکنی آخر هلاک
 کی کسی را چاره گفتار چون و یا چرا
 فیض محمد ذکر نام خدا شوهر نفس
 هر زمان می گوئی یارب ربنا هم اصدنا

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دونفر در برابرهم قرار گرفته بیت بخوانند و نفر طرف مقابل معنی نماید و معلم با آنها کمک کند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- ای نذر چشم تو چه چیزها را ندیده ای ؟
- ۲- تمام مشکلات را کدام کس حل می نماید ؟
- ۳- برای اینکه برای مقابله با مشکلات آماده شویم چه کنیم ؟
- ۴- با والدین چرایی کی کنیم ؟
- ۵- با فقیر و مسکین چه کنیم ؟

فعالیت گروهی : راجع به حقوق والدین درگروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : شعرا در خانه به برادران و خواهران تان بخوانید و عکس العمل آنها را در کتابچه های تان بنویسید.

از سخنان بزرگان

۱- غم و ناامیدی صفت مردم بیکاره میباشد.

حضرت علی (رض)

۲- هر که به مجلس داخل شود هیبتناک میباشد پس دخول را به تحیه و سلام آغاز کنید.

ابن عباس (رض)

۳- خداوند تبارک و تعالی ترا آزاد آفریده است بکوش تا همچنان که آزاد آفریده شده ای آزاد زندگی کنی.

امام شافعی (رح)

۴- شخص حسود همیشه در تشویش بوده راحت ندارد.

احنف ابن قیس (رض)

۵- انجام کارهای بزرگ افتخارآمیز است ولی رجزخوانی آنرا باطل می کند.

سید جمال الدین افغانی

۶- فرومایه ترین انسانها کسی است که حیات خود را در نابودی
دیگران می جوید و پُرمایه ترین مردم کسی است که برای نجات
دیگران و لو یک نفر هم باشد خود را قربان می سازد.

سید جمال الدین فغانی

پرمایه - با عزت ، مفید

خود - رشک برننده ، کینه جو

رجز - خود ستایی .

تحیه - سلام دادن

فرومایه - پست

غزوه احد

کفار که بخاطر انتقام کشتگان خود در جنگ بدر لشکر بزرگی را که تعداد آنها به سه هزار مرد جنگی می رسید تحت قوماندهانی ابوسفیان آماده ساخت و غرض مقابله با مسلمانان طرف مدینه منوره حرکت نمودند و قتی که حضرت محمد از موضوع اطلاع یافت مسلمانان را جمع نموده و تصمیم گرفتند که در دامنه کوه احد (که در نزدیکی مدینه منوره واقع است) به جنگ بپردازند.

قوای مسلمانان که تعدادشان به هفتصد نفر می رسید تحت قوماندهانی حضرت پیغمبر در دامنه کوه احد ترتیبات جنگ را گرفتند و به تعداد پنجاه نفر تیر انداز ماهر را به سرکردگی عبدالله بن جبرئیل در بالای دره که در پهلوی کوه احد واقع بود و خطر حمله دشمن از آن طرف مقصود بود مؤظف نمودند و برای شان گفتند اگر ما کامیاب شدیم و یا شکست خوردیم از اینجا حرکت نکنید.

در نیمه ماه شوال سال سوم هجری جنگ شروع شد و مجاهدین کامیاب شدند و به جمع آوری غنائم پرداختند. اشخی میکه بالای

گردنه کوه وظیفه محافظت دره را به دوش داشتند دیدند که مسلمانان
 کامیاب شدند و جنگ خاتمه یافت ، بخاطر اینکه در جمع آوری
 غنایم حصه بگیرند چند تن از آنها با وجود ممانعت عبدالله بن جبیر
 پائین آمدند . عبدالله بن جبیر با یازده نفر به وظیفه خود باقی ماند .
 چون لشکریان ابوسفیان گردنه کوه را خالی دیدند بالای آنها
 حمله نمودند و محافظین دره بعد از مقاومت زیاد به شهادت رسیدند
 و سپاهیان اسلام که از عقب خاطر جمع بودند ناگهان تحت هجوم
 دشمن قرار گرفتند .
 جنگ نهایت سخت در گرفت و در نتیجه آن به تعداد هفتاد نفر از
 مسلمانان شهید شدند حضرت حمزه کاکای پیغمبر نیز در جمله
 شهدا بود . حضرت محمد (ص) نیز زخمی گردیده و دندان
 مبارک شان شهید شد .
 ظاهراً هرگونه اسباب شکست مسلمانان به نظری آمد .
 در همین وقت وحی الهی به آنحضرت نازل گردید و فرمود :
 است مشوید و اندوحناک مباشید شما غالبید اگر ایمان
 دار هستید .

آن ندای الهی دل های شکسته مسلمانان را پیوند نمود و با
وجود خستگی زیاد دوباره بر مشرکان حمله ور شدند و کفار مقاومت
را از دست داده از میدان جنگ گریختند و کامیابی نصیب
مسلمانان گردید .

ندا - آواز ، صدا

انتقام - بد گرفتن

مقاومت - صبر و پایداری

مؤلف - وظیفه دار

هجوم - حمله

اندوهناک - غمگین

غالب - کامیاب

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و دو نفر شاگرد داوطلب خلص جریان غزوه را در پیشروی صف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- غزوه احد چه وقت واقع شد ؟

۲- تعداد لشکریان مسلمین و کفار چند نفر بود ؟

۳- نتیجه جنگ چه شد ؟

۴- عبدالله بن جبرئیل در کجا و به چه ترتیب شهید شد ؟

۵- تعداد شهدای مسلمین چند نفر بود و از جمله آن نام کی را گرفته می توانید ؟

فعالیت گروهی : نتیجه عدم اطاعت امر امیر چه بدی دارد ، در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه ' بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد تان سوال نمائید که جریان یکی از غزوات دیگری را که در دول اسلام رخ داده باشد برای تان بیان دارد و شما آنرا در کتایچه های تان بنویسید .

فضیلت علم

مرد ناخوانده کجا خط دان شود
تا نبرد راهرو راه از کسی
گر کسی را ذوق و شوق علم نیست
گر به خوردی نیست کس مایل به علم
در جوانی هر که شد مایوس علم
تو مشو مغرور به میراث پدر
دین و دنیا می شود حاصل ز علم
روزی هر کس به قدر قسّمش
عالمان و کاسبان با عزت اند

مرد ناخواسته کجا مهبان شود
آدم نادان کجا راه دان شود
عاقبت دان ابله و نادان شود
وقت پیری عاقبت حیران شود
در زئیری مفلس و دربان شود
بی هنر محتاج یک قیران شود
جاهلان را خانه اش ویران شود
کاسبان را زین سبب ارزان شود
فوق در جهال و در ایشان شود

فیضی را عزت بود از علم دین
این همه از فضل حق سبحان شود

« فیضی »

ابله - نادان	{ مایوس - ناامید	{ مفلس - غریب
مایل - توجه داشتن		
زئیری - پیری، ناتوانی	{ کاسبان - پیشه‌وران	{

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : شاگردان دو دو نفر در برابر هم قرار گرفته بیت بیت بخوانند
شاگرد طرف مقابل وی آزا معنی نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- کدام کس خط دان و با سواد نمی شود ؟
- ۲- در پیری کدام کس مفلس و درمان می شود ؟
- ۳- با عزت کدام کان اند ؟
- ۴- آن کس که ذوق علم ندارد عاقبت چه می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به فضیلت علم در گروه های تان بحث نموده و
نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید مفهوم آزا به الفاظ ساده در کتابچه های
تامن بنویسید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : صف به دو گروه تقسیم گردیده ، شاگردان گروه اول بیت
بیت درس را قرائت نمایند و شاگردان گروه دوم معنی نمایند و معلم با آنها در
قرائت و معنی کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- لایق حمد و ثنا کیست ؟

۲- هست کننده و نابود کننده مخلوقات کیست ؟

۳- خداوند از کدام صفات پاک است ؟

۴- آیا در برابر خداوند چون و چرا نمودن امکان دارد ؟

۵- خداوند از لطف خود بما چه داده است ؟

فعالیت گروهی : صف به گروه های پنج نفری تقسیم گردیده و هر گروه شاگردان را جمع
به صفات خداوند فکر کرده و بحث نمایند . نماینده گروه خلاص بحث را به دیگران بیان دارد .
کارخانگی : هر نفر شاگرد ده صفت خداوند را پیدا کرده و در کتابچه خود بنویسد .

لغات مربوط به این درس :	معبود	- پرستش شده	عطا - بخشش
حمد - ثنا و صفت خداوند .	منزه	- پاک	ملمات - مرگ ، مردن
مقدم - پیش یا پیشرفته	زوال	- شکست و نابودی	ربنا - ای پروردگار ما
فنا - نیست شدن ، نابود شدن	حی	- زنده	اهدنا - هدایت کن ما را

از سخنان حواجه عبداللہ انصاری

بدانکه بهترین کار با شناختن خدای تعالی است ، اول خدا را باید شناخت که اول چیز با شناخت اوست .

اگر همه ندهند او بدهد ، چون دهد کسی نتواند بستاند و چون ندهد کسی نتواند بدهد .

اورا نگاه دار تا او ترا نگاه دارد .

عمر را در پرستش او خرج کن که حساب خرج او خواهد خواست .
قرآن را پیشوایان ، نماز ، روزه و زکات و حج بگذار و حق را فراموش مکن ، صبور باش تا به مراد برسی .

در هر کاری یاری از حق طلب .

نان همه کس را مخور و نان خود را از هیچ کس دریغ مدار
و ، و جامه را پاک کن .

خویشان و درویشان را دل خوش دار .

بدترین عیب پر گفتن را دان .

عمر را به نادانی به آخر رسان .
از آموختن علم و پیشه عار مدار .
مگوی با کسی چیزی را که آنرا نتوانی شنید .

دریغ - منع کردن
عار - ننگ

بستاند - بگیرد
خرچ - مهرن
مراد - مقصد

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت و مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- اول کی را بشناسیم ؟
- ۲- شناخت خداوند (ج) چه فایده دارد ؟
- ۳- بدترین عیب ما چیست ؟
- ۴- عار از چه نکنیم ؟
- ۵- عمر خود را چه قسم به آخر برسانیم ؟

فعالیت گروهی : پرگفتن چرا بدترین عیب ما است ، در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : از یکی از علمای قریه تان راجع به زندگی خواجه عبدالله انصاری پرسان نموده و جواب او را در کتابچه های تان بنویسید .

اشعار برگزیده شعرای معاصر

هزاره کیت، پشتون کیت تا جک چیت از بک چیت
اساس فرقه سازی های استعمار را بشکن

تو چون فرزند اسلامی شجاعت نیست جز تو حید
ز محراب محمد پرچم کفار را بشکن
« اسناد خلیلی »

الهی سوگوار است نام میهن
خطا نبود اگر در قلب تار نخ
شده لبریز از خون جام میهن
شهیدستان نویسم نام میهن
« ملکزاد »

ادب پیرایه ای نادان و داناست
ندام آن مسلمان زاده را دوست
خوش آن کو از ادب خود را بیاراست
که در دانش فزود و از ادب کاست
« اقبال »

بی علم ترقی نتوان داد وطن را
ای کاش که عالم شود افراد وطن را
افراد هنوز در کند آباد وطن را
محکم شود از مدرسه بنیاد وطن را
« مستغنی »

فرقه - طایفه ، گروه	نام - مادر	دانش - علم
پرچم - بیرق	میهن - وطن	کاست - کم کرد
سوگوار - غم زده	پیرایه - زینت دادن	بنیاد - تهذیب

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد به ترتیب یک یک شعر را بخوانند
در فترت پهلویش آزمون معنی کند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- فرقه سازی ها کار چیست ؟
- ۲- چرا وطن خود را شهیدستان نام میگذاریم ؟
- ۳- کدام اولاد مسلمان را دوست ندارم ؟
- ۴- پایه های مملکت بواسطه چه محکم می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به شعرا قبایل در گروه های شان بحث نموده
و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد پنج بیت را پیدا کرده و آنرا در کتابچه های شان بنویسد .

حضرت محمد پیغمبر خدا

حضرت محمد پیغمبر و فرستاده الله است مابندگان خدا
و پیروان پیغمبر او هستیم .

حضرت محمد پسر عبدالله بود ، مادرش بی بی آمنه نام
داشت . حضرت محمد به روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال
۵۷۰ (یا ۵۷۱) میلادی در شهر مکه معظمه به دنیا آمد . پدر آنحضرت
قبل از تولدش وفات یافته بود . آن طفل یتیم را مطابق رسوم
اهل مکه به دایه سپردند و حضرت محمد چهار سال اول زندگانی
خود را در شهر طایف در قبیله بنی سعد تحت تربیه بی بی حلیمه
دایه خود سپری نمود . هنوز بیش از شش سال از عمر مبارک
او نگذشته بود که مادرش نیز وفات شد .

درین وقت عبدالمطلب پدر کلاش سرپرستی نواسه خود را به
دوش گرفت و همیشه او را با خود نگهدار داشت و از هیچ نوع
لطف و مهربانی در حصه وی دریغ نمی ورزید .
زیاده از دو سال نگذشته بود که حضرت محمد از سایه

پر لطف و مرحمت پدر کلان بی نصیب گردیده و پدر کلانش نیز وفات نمود و قرار وصیت عبدالمطلب سرپرستی حضرت محمد را کاکایش ابوطالب قبولدار گردید.

حضرت محمد از کودکی با هوش و با ادب بود با مردم به اخلاص و صداقت پیش آمدی کرد. در امانت داری مشهور بود، مردم امانات شان را برایش می سپردند و از همین سبب در بین مردم به محمد امین شهرت داشت. حضرت محمد در خردسالی چنان رویه و اخلاق نیکو داشت که حتی اشخاص سالخورده و باتجربه از آن بی نصیب بودند.

در آن جایکه جهل خصوصیت اکثریت مردم را تشکیل میداد او همیشه راستگو، صداقت کار، امانت دار، دوست و غمخوار مظلومین و بیچارگان بود، پس بر ما لازم است که از پیغمبر خود پیروی نموده و از همین حالا صفاتی را که او در خردسالی داشت به خود اختیار نماییم و خود را امین جامعه خود بسازیم.

وصیت - سفارش
سالخورده - پیر و دارای عمر زیاد :

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را معلم قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان آنرا بنویسند و بعد معلم نوشته های آنها را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- حضرت محمد چه وقت و در کجا تولد گردیده است ؟

۲- عبدالمطلب کیست و با پیغمبر چه کرد ؟

۳- حضرت محمد چه رویه و کردار داشت ؟

۴- حضرت محمد را چرا این می گفتند ؟

فعالیت گروهی : راجع به اخلاق پیغمبر در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : حضرت محمد با بزرگان چگونه رویه میکرد ، درین مورد از یکی از علمای قریه تان سوال نموده و جواب او را در کلاس به تان بنویسید .

حکایت

مردی چشم درد بود خواست چشمانش را درمان کند ، نزد
بیطار رفت . بیطار آنچه در چشم چار پایان میکرد در چشم او
کشید آن مرد کور شد .

مرد کور شکایت به حاکم کرد ، حاکم به وی گفت برو هیچ تاوان
نیست زیرا اگر تو خرنودی نزد بیطار نمی رفتی .

ندهد هوشمند روشن رایی به فرومایه کارهای خطیر
بوریا باف اگر چه بافنده است بزمندش به کارگاه حریر

درمان - تداوی

خطیر - بزرگ

کارگاه - کارخانه

حریر - ابریشم

بیطار - داکتر چهار پایان

هوشمند - هوشبد

روشن رایی - روشن فکر

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در اخیر دو نفر شاگرد داوطلب آنرا معنی کنند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مردیکه چشم درد بود نزدکی رفت ؟

۲- بیطار برای او چه داد ؟

۳- چرا چشم او کور شد ؟

۴- حاکم چه فیصله نمود ؟

۵- کار را باید به کی بسپاریم ؟

فعالیت گروهی : راجع به دو بیت اخیر درس درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : این حکایت را شب درخانه به اعضای فامیل تان بیان دارید و راجع به نتیجه آن از آنها سوال نمایید و نتیجه گیری را در کتابچه های تان بنویسید .

نعت

شکر حق را که پیشوا داریم
 مهتر و بهتر و گزین همه
 او شریعت بیان کند ما را
 صلوات خدای بروی باد
 امت او و دوستدار اوئیم
 چون ابوبکر و عمر و عثمان
 پیشوای چو مصطفی داریم
 سرو و خاتم و نگین همه
 او طریقت عیان کند ما را
 تا به روز جزا پیایی باد
 دوستدار چهار یار اوئیم
 مرتضی دان علیهم الرضوان
 رحمت حق نثار یارانش
 باد بر جمله دوستدارانش

« عطار »

نعت - ستایش پیغمبر	شریعت - دین و مذهب
پیشوا - رهبر	عیان - معلوم، واضح
مهتر - بزرگتر	صلوات - درود و سلام
گزین - پسندیده	روز جزا - روز قیامت
سرور - پیشوا، رئیس	نثار - قربان، پرانگیزی، بخشش، پاشیدن
خاتم - آخرین	

احساس یک مادر

شب تاریک ، خوفناک و کوچه پر از لای بود . در آخرین نقطه
کوچه دروازه زنگ رفته و شکسته ای معلوم می شد که نظر هر رهگذر
با احساس و دل شکسته را بخود جلب میکرد و این احساس را
در دل انسان بیدار می ساخت که چه انسان مظلوم و
بیچاره درین جا زندگی می کند .

من هم به همین فکر براه خود ادامه دادم تا به نزدیک این خانه
رسیدم و خیال عبور داشتم که دفعتاً آواز گریه و زاری بگوשמ
رسید و مرا از رفتن مانع شد . بادل بسیار لرزان ایستادم
و شنیدم مادری بالای جد پسر جوان مرگ خویش ناله می
کند و می گیرید و می گوید :

وای پسر مجاهد ، پسر مسلمان و با غیرتم ، پسر وطن دوست
و شهید ، افتخار بر تو که خود را فدای دین و وطن عزیزت نمودی
و مرگ با افتخار یعنی شهادت را نصیب شدی .
وای بر حال من که مرا درین دنیا تنها گذاشتی و پس از

شهادت پدرت زخم بر زخم افزودی و غم نامرادی مرا افزودن
تر ساختی .

پس ازین به کی روی بیادرم و از کدام کان کمک بخوام
و باکی درد دل نمایم ، من هم زیاده ازین توانستم حوصله نمایم .
خود را شال ماتم آن مادر غم دیده ساخته داخل خانه شدم
نمی دانستم به کدام زبان و به چه الفاظ آن دل و غنچه را دلداری
بدهم ، بالاخره هزار دل را یک دل نموده گفتم :

مادرم ، مادر مهربانم ! تو میدانی فرزنت به خاطر چه جان خود را
فدا نموده است ؟ او به خاطر خدا و حفظ آبرو و عزت برادران و
خواهران خود جام شهادت را نوشیده است . تو خود را تنها ندانی
و تنها نیستی همه اولاد وطن با تو یکجا هستند .

مادر مهربان ! مرگ در وقت معین آن حتماً رسیدنی
است ، پس مرگ با افتخار بهتر است یا زندگی ذلت بار ؟
آن روزها نزدیک است که آرمان شهدا بر آورده

شود و لوای توحید در فضای آزاد افغانستان به اهتزاز آید و
جشن پیروزی برگذار گردد.

لوا - بیرق

احساس - حس کردن

اهتزاز - حرکت، جنبیدن، تکان خوردن.

فارت گران - چور و چپاول کننده، چپاولگران.

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : چهار نفر شگرد درس را قرائت نمایند و مفهوم آنرا
بیان دارند .

• سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حکایت کننده از کجا می گذشت ؟
- ۲- در بین کوچه صدای کی را شنید ؟
- ۳- مادر بالای سر پسر جوانگرک خود چه می گفت ؟
- ۴- رهگذر مادرش را چه قسم تسلیت داد ؟

فعالیت گروهی : راجع به وظیفه خود در برابر فاعیل شهدا در گروپ های
تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شگرد یک حکایت مانند « احساس یک مادر » را پیدا
کرده و در کتابچه های تان بنویسید .

ای معلم

در ره حق رحمتا و رهبری
این امانت را سیانت بس خطاست
بوژه ای الحق در روی زمین
یرفع الله آیت حسن ادب
تا شوی اندر شمار مخلصان
فرچشم دانش آموزان تویی
خواست توفیق ترا از کردگار

ای معلم وارث پیغمبری
بار بس سنگین بردوش شماست
کوکب خشنده دین بین
اهل دانش را نوازش داده رب
شعل دانش فروزان در جهان
گنج بخش مخزن قرآن تویی
گفت جمید مدحت به رسم یادگار

« جمید »

شعل - چراغ
مخزن - خزانہ
دانش آموز - متعلم
مدحت - توصیف تو

بس - بسیار
سنگین - با وزن
کوکب - ستاره
خشنده - درخشان

فعالیت های بعد از درس :
 مشق و تکرار : صف به دو گروه تقسیم گردیده یک گروه شاگردان
 بیت بیت بخواند و گروه دیگر معنی نماید و معلم در عین حال با آهنگ
 کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- معلم وارث کی است ؟
- ۲- معلم چه بار سنگین را بدوش دارد ؟
- ۳- جهان بواسطه کی روشن می شود ؟
- ۴- نور چشم شاگردان کی است ؟
- ۵- اصل دانش را کی نوازش داده است ؟

فعالیت های گروهی : شاگردان در گروه های خود راجع به حقوق
 معلم بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : از پدر یا بزرگ فامیل راجع به حقوق معلم پرسان نماید
 و جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

رقعه مریضی

محترم سر معلم صاحب مدرسه ابوحنیفه (رح)،

السلام وعلیکم ورحمة اللہ وبرکاتہ

ایجناب احمد فرید ولد احمد اللہ متعلم صنف پنجم الف
نسبت مریضی کہ عاید عالم گردیده است برای خواندن درس
خویش بہ مکتب حاضر شدہ نمی توانم .

امید وارم کہ معذرت مرا قبول کردہ مریض معاملہ فرمائید .

با احترام

شاگرد شما احمد فرید

مورخہ روزہ شنبہ ۹ میزان ۱۳۷۰ هـ

۵

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و آنها بنویسند
و بعداً نوشته چند نفر را اصلاح نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- عنوان رقعہ بہ کدام کلمات شروع گردد ؟
- ۲- در نوشتن رقعہ ذکر کدام موضوعات ضروری است ؟
- ۳- آیا امضاء و تاریخ در رقعہ گنجانیدہ شود ؟

کارخانگی : هر نفر شاگرد یک رقعہ ضروری عنوان اداره مکتب بنویسد.

مطالعه

مطالعه یا خواندن عملی است که پرده های جهل و نادانی را از مقابل دیدگان انسان دور می سازد.

مطالعه است که برای انسان آگاهی می بخشد.

مطالعه معرفی همه خوبی ها است با مطالعه انسان خیر و بینا میگردد ، عالم می شود ، صاحب کمال میگردد . مطالعه برای انسان قوت و نیروی فکری میدهد .

مطالعه وسیله خوبی است برای قادر ساختن انسان در شناخت خوب و بد .

مطالعه انسان را تشویق می کند تا همیشه کار کند زحمت بکشد.

مطالعه برای همه می فهماند که چطور زندگی کند ، چه مسئولیت های دارند و چگونه رفع مسئولیت کنند ، مسئولیت چیست ؟ و مسئول کیست ؟ انسان های کدام راه بروند . یکی با دیگری چگونه ارتباط بگیرند . احتیاجات خود و دیگران را چطور رفع بسازند ، مشکلات زندگی خود را چگونه حل نمایند .

مطالعه است که انسان را خدا شناس میگرداند .

در اثر مطالعه انسان با خود فیصله می کند که به خداوند (ج) عبادت نماید و بر قانون خداوندی (ج) بفهمد و مطابق آن عمل کند و هر شخص دیگری که خلاف قانون خداوند (ج) کاری نماید او را نصیحت کند و از کارهای بد منع نماید .

بالاخره مطالعه باعث نیک بختی دنیا و آخرت است از همین جهت در قرآن کریم هم بسیار تأکید گردیده که انسان باید بخواند و با خواندن و مطالعه راه بهتر را انتخاب نماید و همان راه را دنبال کند . پس وقتیکه مطالعه این قدر منفعت دارد با خود همراه دارد باید همیشه کتاب های سودمند و مفید را بخوانیم و از آنها علم بیاموزیم و مطابق آن عمل نمایم .

ارتباط - پیوستگی

دنبال - تعقیب

سودمند - مفید ، فایده مند

مطالعه - خواندن

خبیر - دانا

قادر - توانا

مؤل - پرسیده شده

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

صفت به دو گروه تقسیم گردیده ، یک گروه شاگردان بیت بخواند و گروه دیگر معنی کند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حضرت محمد چه اوصاف داشت ؟
- ۲- حضرت محمد برای ما چه چیز را بیان کرده است ؟
- ۳- ما دوستدار کدام کسان هستیم ؟
- ۴- رحمت حق نثار کدام کسان باشد ؟

فعالیت گروهی : اِجْعَلْ به اوصاف حضرت محمد در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : درود شریف که در نماز می خوانید معنی آنرا از امام مسجدتان پرسیده و در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : مدس را چند نفر شگردد قرائت نمایند و بعداً معلم به شگردان موقع دهد که راجع به مفهوم آن از معلم سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مطالعه چه فایده دارد ؟
- ۲- از مایل زیاد بواسطه چه انسان با خبر می گردد ؟
- ۳- اگر مطالعه نکنیم چه ضرری بینیم ؟
- ۴- در قرآن کریم در مورد خواندن چه حکم شده است ؟
- ۵- باید چه قسم کتاب ها را مطالعه نماییم ؟

فعالیت گروهی : راجع به فایده مطالعه در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نمایند گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : آیا شما کدام وقت مطالعه نموده اید ؟ کتاب های را که مطالعه نموده اید نام آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

عبدالمت حضرت عمر (رض)

شخصی از مردم مصر نزد حضرت عمر (رض)، آمده شکایت کرد که:
در سابقه اسپ دوانی اسپ من بر اسپ پسر عمرو بن العاص والی
و فاتح مصر پیشی گرفت او گفت اسپ من پیش شد و من گفتم
اسپ من و به حرف خود اصرار ورزیدم. پس والی مرا با تازیانه اش
زد و گفت من اشراف زاده ام.

چون حضرت عمر (رض)، این حرف را شنید بلا فاصله به عمرو بن العاص
والی مصر نوشت که با پسرش به مرکز حاضر شود.

وقتی هر دو به نزد خلیفه دوم حضور یافتند، شکایت کننده را خواست
و تازیانه را به دستش داده گفت: پس والی را که خود را اشراف زاده میگوید
بزن او در حضور پدرش که والی و فاتح مصر بود، پسرش را زد و انتقام گرفت
بعداً عمر (رض)، رو به سوی عمرو بن العاص نموده گفت: از چه وقت مردم را بندگان
خود قرار داده اید، در حالیکه از مادران شان آزاد به دنیا آمده اند.

اشراف - بزرگان

فاتح - فتح کننده

اصرار - پافشاری کردن

تازیانه - تمچین

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : سه نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت و سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آنها سوال نمایند و معلم در عین حال با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

۱- عمرو بن العاص کی بود ؟

۲- به حضرت عمر (رض) چگونه شکایت شد ؟

۳- حضرت عمر (رض) چرا از پسر عمرو بن العاص قصاص گرفت ؟

۴- حضرت عمر (رض) به عمرو بن العاص چه گفت ؟

فعالیت گروهی : ازین عمل حضرت عمر (رض) چه نتیجه گیری می نمائید در این مورد در
گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نمایندار گروه به دیگران بیان
دارد.

کارخانگی :- از یکی از علمای قریه و محدثان سوال نمائید که نمونه دیگری از
عدالت حضرت عمر (رض) را به شما بگویند. جواب او را در کتابچه های تان بنویسید.

مار و دهقان

ماری بود در دیوار خانه دهقانی سوراخ داشت ، روزی از سوراخ بیرون آمد طفل دهقان را گزید ، طفل بیچاره از شدت درد جان داد . پدر و مادرش را سوگوار ساخت ، دهقان تصمیم گرفت تا از مار انتقام بگیرد .

روز دیگر وقتی مار از سوراخ بیرون شد تا برای خود غذا پیدا کند دهقان تبر را برداشت و بر او حمله کرد اما عوض اینکه سر مار را ببرد دم او را برید . مار به سوراخ خود خزید و جان به سلامت برد . چند وقت بعد دهقان با خود فکر کرد که مبادا مار دوباره از سوراخ بدر شده و او را هم بگذرد .

روی این فکر با مار بنای آشتی را گذاشت کمی نان و نمک را نزدیک سوراخ مار گذاشت ، مار از مشاهده این حرکت گفت : بین من و تو صلح شده نمی تواند زیرا تو فرزند خود را و من دُم خود را هرگز فراموش نخواهم کرد .

تا مار دم و ترا پسر یاد است دوستی من و تو بر باد است

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

شاگردان درس را خاموشانه مطالعه نمایند بعد دو نفر داوطلب

حکایت را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مادر کجا زندگی داشت و چه کرد ؟
- ۲- دهقان چرا دم مار را قطع کرد ؟
- ۳- بنای آشتی را با مار کی گذاشت ؟
- ۴- مار در جواب دهقان چه گفت ؟

فعالیت گروهی : معلم درس را قسم املا به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد اعضای گروه نوشته یک دیگر را اصلاح نمایند.

کارخانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

نصایح

- کاری کنید که اگر مردم شما را ببینند خجل نباشید .
- به دوست خود هر چه می سپاری بپار لیکن او را از راز خود محروم نگه دار .
- اگر مبر و تحمل داشته باشید پیروزی و سعادت نصیب تان میگردد .
- بزرگترین عیب ما این است که از عیب خود آگاه نباشیم .
- اگر می خواهید که آبرو و عزت تان از بین نرود از اشخاص منافق دوری کنید .
- اگر می خواهید دوستان تان زیاد گردد صاحب اخلاق نیک باشید .
- کار خوب آنست که انجام آن خوب باشد .
- از مردم ابله و نادان بگریزید .
- با کافران دوستی نکنید .
- مردم بی علم در شمار مردگان اند .

سعادت - نیک بختی

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : چهار نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و بعد در بین خود از یک دیگر در مورد مفهوم آن سوال نمایند و معلم آنها را نظارت نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- بزرگترین عیب ما چیست ؟
- ۲- کار خوب کدام است ؟
- ۳- از اشخاص منافق چرا دوری کنیم ؟
- ۴- مردم بی علم در شمار کدام کان اند ؟
- ۵- سعادت چه وقت نصیب ما میگردد ؟

فعالیت گروهی : « مردم بی علم در شمار مردگان اند » دین مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را بنامیده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از پدر و یا مادر تان خواهش نمایید که شما را نصیحت کنند ، نصایح را در کتبچه های تان بنویسید .

الفبای دری

حروف حجا که در زبان دری الفبا نامیده می شود عبارت است از :

ا ب پ ت ج چ خ د ذ ر ز ث س ش
غ ف ک گ ل م ن و ه ی

بواسطه استعمال کلمه های عربی هشت حرف دیگر به الفبای دری افزوده شده که عبارت است از : ث ح ص ض ط ظ ع ق
این حروف در کلمه های خالص واصل دری استعمال نمی گردد مثلاً در صبر، علم، قلم و غیره همچو کلمات حروف خاص زبان عربی استعمال گردیده است که این کلمات در اصل از لسان دری نمی باشند.
از جمله آن حروف چهار حرف که عبارت است از : پ، چ، ژ، گن
حروف خالص زبان دری است و در زبان عربی وجود ندارد مانند گزدم، ژاله، چهره، پروانه و متباقی حروف در بین زبان های دری، پشتو و عربی مشترک می باشد.

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

دو نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و سه نفر شاگرد خلص مفهوم
آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- حروف خالص زبان دری کدام است ؟
- ۲- حروف خاص زبان عربی کدام است ؟
- ۳- ده کلمه خاص زبان عربی را نام بگیرید ؟
- ۴- کدام کلمات ، کلمات خالص زبان دری گفته می شود ؟

فعالیت گروهی : هر گروه پنج پنج کلمات خالص زبان دری را پیدا نموده و یک
نفر آنرا در روی تخته سیاه بنویسد .

کار خانگی : برای هر حرف خالص زبان دری پنج کلمه نو پیدا کرده و آنرا در
کتابچه های تان بنویسید .

نفاق

خداوند رح، مسلمانان را به اتحاد و اتفاق امر نموده است
و هر کس که در بین مسلمانان نفاق می اندازد و سبب جدائی
مسلمین میگردد، در حقیقت پیرو شیطان می باشد.

نفاق یک جامعه را فاسد می سازد زیرا هر کدام از افراد
جامعه عوض برادری با یک دیگر دشمنی می کنند و به جای اطاعت
قانون اسلام از قانون های غیر اسلامی پیروی می نمایند.
درین صورت عوض یک راه چندین راه پیدا می شود و این خود سبب
دشمنی میگردد.

مملکت عزیز ما افغانستان سرزمینی است که اکثریت
مردم آن مسلمان هستند و در هر زمان از دین مقدس اسلام
دفاع کرده اند و در مقابل تجاوزگران در یک صف قرار داشته
اند.

مگر چیزیکه سبب تکمیل جهاد و موفقیت مجاهدین میگردد فدا
و زحمت کشیدن در راه از بین بردن نفاق و چند دستگی و اتحاد

علم

علم نور است که قلب و دماغ انسان را روشن می سازد
و او را از گمراهی نجات بخشیده به طرف کامیابی نزدیک می سازد.
جهل و نادانی تاریکی است که انسان را به هزاران خوف و
خطر، ذلت و خواری مبتلا می سازد.

خداوند در قرآن عظیم الشان در مورد عالم و جاهل می فرماید:
« آیا برابر اند کسانی که عالم اند و کسانی که بی علم اند » یعنی هرگز علم
و جهل، عالم و جاهل با هم مساوی و برابر نمی باشد.
زیرا عالم به آموختن علوم اسلامی و عمل بر آن نیک بخشی دنیا
و آخرت را بدست می آورد ولی جاهل در هر دو جهان به درد
و مصیبت ها گرفتار می باشد.

هیچ چیز بالاتر از علم نیست زیرا انسان به واسطه علم خود را
می شناسد و به خداوند معرفت حاصل می کند و عزت و آبرو بدست
می آورد.

صف واحد اسلامی می باشد .

نفاق - دورویی ، مکرو ریا
اخوت - برادری
دفاع - وطن و ناموس را حفظ کردن و حمایت کردن .
خصومت - دشمنی

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : معلم شاگردان گوش گیر و کم جرئت را تشویق نماید
تا درس را قرائت نموده و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- خداوند مسلمانان را به چه امر نموده است ؟

۲- نفاق چه بدی دارد ؟

۳- صف واحد اسلامی سبب چه می شود ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی نفاق در گروه های تان بحث نموده و نتیجه
بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : از معلم علوم دینی مکتب آیینی که مسلمان را به اتحاد دعوت
نموده باشد پیرسان نموده آنرا با معنی آن در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا
حفظ نمایید.

نکات زرین از رسول اکرم^(ص)

- خداوند در روز قیامت با سه شخص از روی نوازش سخن نخواهد گفت و از گناه پاک شان نخواهد ساخت : پیرزنا کار ، پادشاه دروغ گوی و فقیر متکبر .

- یک ساعت مذاکره علم دین بهتر است از زنده داری شب به عبادت .

- در روز قیامت در نزد خداوند از روی قدر و منزلت بدترین مردم کسی است که از علم خود استفاده نمی کند .

- شخصی که در سینه اش از قرآن چیزی نباشد مانند خانه ویران است .

- کسی که همسایه از شر و اذیت او ایمن نباشد داخل جنت نمی گردد .

- مومن از شنیدن سخنان نیک تا وقت دخول در جنت سیر نمی گردد .

- در هیچ مؤمنی این دو خصلت جمع نمی شود بخل و خلق بد .

- پاکی جزایمان است .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : هر حدیث پیغمبر^ص را یک شاگرد قرائت نموده و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- خداوند^ت روز قیامت با کدام کسان سخن از روی نوازش خواهد گفت ؟
- ۲- سینه کدام کس مانند خانه ویران است ؟
- ۳- مؤمن تا کدام وقت از شنیدن سخن های نیک سیر نمی شود ؟
- ۴- کدام شخص داخل جنت نمی گردد ؟

فعالیت گروهی : راجع به این گفته پیغمبر^ص که مؤمن تا داخل شدن به جنت از شنیدن سخنان نیک سیر نمی شود ، در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر شاگرد دو حدیث پیغمبر^ص را پیدا نموده و آنرا با معنی « کتابچه های خود بنویسد و هم آنرا حفظ نماید .

حکایت

دو برادر بودند یکی خدمت سلطان میکرد و دیگری به سعی بازوی خود نان می خورد . باری این توانگر گفت درویش را : که چرا خدمت نکنی ؟ تا از مشقت کار کردن برهی . گفت : تو چرا کار نکنی تا از مذلت خدمت رستگاری یابی که خردمندان گفته اند : نان جو خوردن و نشستن به کمر ازین بستان و به خدمت بستان

عمر گرانمایه درین حرف شد
ای شکم خیره به نانی باز
تا چه خورم صیف و چه پوشم شتاء
تا نکنی پشت به خدمت دوتا

مذلت - خواری	رستگاری - نجات یافتن
سلطان - پادشاه	خردمندان - هوشیاران
سعی - کوشش	گرانمایه - با ارزش
درویش - فقیر	صیف - تابستان
مشقت - سختی	شتاء - زمستان
	خیره - سرکش ، بی پروا

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد داوطلب درس را قرائت نمایند و بعداً شاگردان از یک دیگر راجع به مفهوم آن سوال نمایند و در آخر یک نفر شاگرد داوطلب غلص حکایت را به دیگران بگوید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- دو برادر چه کاری کردند ؟

۲- برادر توانگر به برادر درویش چه گفت ؟

۳- برادر فقیر در جوابش چه گفت ؟

۴- مردمان هوشیار چه گفته اند ؟

۵- عمر ما در چه تیر شد ؟

۶- در آخر شاعر به نفس خود چه خطاب می کند ؟

فعالیت گروهی : شاگردان در گروه های خود راجع به بحث آن دو برادر مذاکره نمایند که کدام یک از آنها نظر خوب داشت به کدام دلیل و در آخر نماینده گروه دلایل گروه خود را در پیشروی صف به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از دوستان نزدیک تان خواهش نمایید که برای تان یک حکایت بیان دارد و آنرا در کتابچه های تان بنویسید .

فکاہی

جوانی تازہ از میدان جنگ برگشتہ بود مردم قریہ از
او پرسیدند کہ در جنگ چہ کردی !

جوان جواب داد : پای یکی از دشمنان را بریدم .
پرسیدند چرا سرش را بنزدیدی ؟ گفت : زیرا کہ سرش را دیگر
کسی بریدہ بود .

فکاہی - حکایت و سخنان خندہ آور .

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را پنج نفر شاگرد قرائت نمایند و دو نفر شاگرد داوطلب آنرا به زبان ساده در پیشروی صف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مردم از جوان تازه از میدان جنگ برگشته چه پرسیدند ؟

۲- آن جوان چرا پاهای دشمن را بریده بود ؟

۳- چرا سر دشمن را نیز بریده بود ؟

فعالیت گروهی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد نتیجه آن شاگردان در گروه های خود بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : هر نفر شاگرد یک فکاهی پیدا کرده و آنرا در کتابچه خود بنویسد و هم آنرا حفظ نماید .

حق وطن

افغانستان وطن ماست . افغانستان وطن پدران ،
پدرکلان ما ، برادران و خواهران ماست .

ما در افغانستان بار اول چشم به جهان گشوده ایم و در
محسن آن پا گذاشته ایم ، از آب و هوای آن استفاده کرده
ایم . در ناز و نعمت آن پرورش یافته ایم .

وطن مانند آغوش مادر مهربان است که همه ما را دوست داشته
و تمام نعمت های خود را نثار ما کرده است . آغوش وطن آنقدر
پر محبت است که در دنیا نظیر ندارد .

پس وطن بالای ما حق دارد نباید حقوق وطن خود را فراموش
کنیم باید از دین مقدس اسلام و وطن عزیز خود دفاع نماییم ،
دشمنان آنرا نابود بسازیم و در راه سر بلندی و آزادی وطن
و حفظ آبرو و عزت هموطنان مسلمان خود جهاد نماییم و
در مقابل دشمنان اسلام و وطن سر تسلیمی را فرود نیاوریم .

شاگردان عزیز : در تحصیل علم و دانش زیاد کوشش نمائید
و خود را به سلاح علم مجهز نمائید و با سلاح علم در راه ترقی
و آبادی و دفاع وطن مبارزه و جهاد نمائید تا وطن تان
آزاد و آباد بوده و خود تان نیز سر بلند و کامیاب باشید.

پس اولتر از همه باید علم دین را بیاموزیم و بر آن عمل کنیم و
بعد آنچه مربوط به تخنیک و صنعت است کسب نماییم زیرا در زندگی
به علم تخنیک و ساینس نیز ضرورت داریم .

برای اینکه در زندگی احتیاج بیگانگان نباشیم و دست ما
به سوی کفار دراز نباشد باید خود را به سلاح علم مجهز نموده و
در راه دفاع از عقیده و ایمان ، قطع و دفع توطئه ها و دسائیس
دشمنان مبارزه و جهاد نماییم و از طریق علم و سایل آسودگی
مسلمانان را تهیه نماییم تا سر بلند و سرفراز زندگی کنیم .

توطئه - آماده کردن ، زمینه سازی .

دسائیس - مکر و حيله

سرفراز - کامیاب و سر بلند .

ذلت - خواری

جهل - نادانی

سلاح - آلات جنگ

مجهز - آماده

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و سایر شاگردان راجع به مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- وطن کدام جای را می گویند ؟
- ۲- از کدام چیزهای وطن استفاده نموده ایم ؟
- ۳- وطن بالای ما چه حق دارد ؟
- ۴- حقوق وطن چه قسم اداء شده میتواند ؟

فعالیت گروهی : چرا وطن تاغرا دوست دارید ، در مورد درگروپ های تن بحث نموده نمایند گروه نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : راجع به آب و هوا و میوه جات منطقه تان در افغانستان هر چه میدانید بنویسید .

حکایت

تاجر طوطی زیبا و سخنگوی داشت ، روزی خواست به هندوستان برود هر یک از اعضای فاسیل خواستند تا تحفه ها را برای شان با خود بیاورد .

تاجر به طوطی گفت : ای مرغ خوش صدا برای تو چه تحفه بیاورم . طوطی که مدت ها در قفس مانده و غمگین بود گفت : من از تو هیچ تحفه نمی خواهم ولی خواهش من این است که وقتی به هندوستان رسیدی در جنگلهای سرسبز طوطیان آزاد را در پرواز دیدی سلام مرا به آنها برسانی و بگویی : « این شرط دوستی و هم جنسی نیست که شما از آزادی برخوردار باشید و به میل خود به هر طرف پرواز نمائید و من در قفس زندانی باشم آخر از من دور افتاده و در قفس مانده یادی نکنید و چاره ای برای آزادی من بنجد » .

تاجر قبول کرد که پیام او را برساند و جواب باز آورد وقتی به هندوستان رسید در حین گذر از جنگل نظرش

به چند طوطی افتاد و پیام طوطی خود به یادش آمد و آنرا برای
طوطیان آزاد بیان نمود. هنوز گفتار تاجر به پایان نرسیده
بود که یکی از آن طوطیان برخود لرزیده و از بالای درخت به
زمین افتاد. تاجر اندوهناک شد ولی پشیمانی دیگر فایده
نداشت. تاجر کار خود را به انجام رسانید و به شهر خود بازگشت
و برای حریک از اهل خانه تحفه آورد.

طوطی گفت: «تحفه من کو» طوطیان آزاد را دیدی؟ آیا پیام
ما به آنها گفתי؟ هم چنان من در جواب هر چه گفتند برای
من نقل کن!

تاجر گفت: ای طوطی زیبای من ازین سخن در گذر که در
رسانیدن آن پیام سخت پشیمانم و پیوسته خود را ملامت
می کنم. بخدا آنچه که من دیده ام تو طاقت شنیدن آنرا
نداری.

طوطی گفت: مگر چه واقعه رخ داده است که ترا به این اندازه
غمگین کرده است.

تاجر گفت: وقتی پیام ترا به طوطیان گفتم یکی از آنها به خود

لرزید و از شاخ به زمین افتاد. من از گفته خود پشیمان شدم
ولی پشیمانی سود نداشت و آن طوطی نازک دل از غصه هلاک
شد.

همینکه سخن تاجر به پایان رسید طوطی در قفس به خود لرزید
و مانند مردگان افتاد و دم فرو کشید. تاجر از دیدن این
حالت فریاد برآورد ولی طوطی مرده بود و باناله و فریاد تاجر
زنده نمی شد. تاجر ناچار در قفس را باز کرد و طوطی را
بیرون انداخت. طوطی به شتاب پرواز کرد و بر شاخ درخت
نشست. دهن تاجر از تعجب باز مانده بود و نمی دانست
چه بگوید. طوطی رو به تاجر کرد و گفت از تو بسیار تشکر کنم که بهترین
تحفه برای من آوردی. این تحفه آزادی بود و آن طوطی با عمل
خود به من یاد داد که چگونه خود را آزاد سازم.

تحفه - بخشش، سوغات	نالہ - زاری و فریاد
پیام - خبر	تعجب - حیران شدن
تاجر - تجارت کننده	

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و دو نفر شاگرد
داوطلب خلاص حکایت را در پیشروی صفت بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- تاجر به طوطی چه گفت ؟
- ۲- زمانیکه تاجر پیغام طوطی را به طوطیان رسانید ، طوطی چه کرد ؟
- ۳- طوطی محبوس چه قسم خود را نجات داد ؟
- ۴- طوطی به صاحب خود چه گفت ؟

کار خانگی : از حکایت فوق چه نتیجه گرفتید آنرا در کتابچه های تان بنویسید.

صدای مجاهد

من شیر بچه افغان، فرزند مسلمانم	د راه حقم قايم من بنده يز دانم
این خط شیران و این خاک دیران است	سازنده تاریخ است شاکار نیا کام
حامی من است الله در حالت امن و ثمر	از مرگ نمی ترسم من پیرو قرآنم
دایم ز خدا خواهم پیروزی براه حق	یا جام شهادت را نوشیده دهم جانم
تسلیم بغیر حق بنود هدفم هرگز	اسلام و وطن باشد دائم همه ارامم

طالع تو بگفتار است خود بیش عمل بنما
تو پیش بنه گامت من نیز قدم مانم

خط - سرزمین

نیاکان - پدیکلانا

یزدان - خداوند

جاوید - همیشه

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : صف به دوگروپ تقسیم گردیده بیت ، بیت یک گروپ
شاگردان بخواند و گروپ دیگر معنی نماید .

سوالات برای ارزیابی :

۱- مجاهد چه قسم خود را توصیف می نماید ؟

۲- افغانستان سرزمین کیت ؟

۳- آران مجاهد چیست ؟

۴- مسلمان واقعی پیرو چه می باشد ؟

فعالیت گروپی : درگروپ های تان راجع به صفات مجاهد بحث نموده و نتیجه بحث
را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : شعرا به دقت بخوانید مفهوم آنرا به الفاظ ساده در کتابچه های
تان بنویسید .

فکاهی

روزی شتر و روباه همراه بودند . در بین راه کنار دریا رسیدند . روباه رو به شتر کرد و گفت در آبی و بین که آب تا چه اندازه است .

شتر در آب درآمد گفت : بیا آب از شکم بالا نیست . روباه گفت بلی : اما شکم تا شکم تفاوت است .

تفاوت - فرق

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و در آخر دو نفر شاگرد داوطلب فکاهی را در پیشروی صف بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- شتر و روباه به کجا رسیدند ؟
- ۲- روباه به شتر چه گفت ؟
- ۳- شتر در جواب روباه چه گفت ؟
- ۴- از شکم تا شکم تفاوت است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروهی : از فکاهی فوق چه نتیجه گرفتید در مورد درگروپ های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروپ به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : معترف شاگرد یک فکاهی پیدا نموده در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نموده روز آینده در پیشروی صف بیان دارید .

مگس

مگس از جمله حشرات مضره میباشد. مگس علاوه بر زحمت باعث انتشار امراض زیاد میگردد. مگس در درزهای مواد فاضله و یا مواد غذایی فاسد شده تخم گذاری می کند و روز به روز تعداد آنها زیاد میگردد.

بدن مگس بواسطه داشتن موهای خورد باعث انتقال میکروب ها میگردد و امراض مهلک مانند محرقة، وبا، اسهال کولرا، توبرکلوز، فلج اطفال و غیره را سبب میگردد.

میکروب مریضی های فوق در مواد فاضله موجود میباشد و قتیکه مگس بالای آن نشست میکروب مذکور را بواسطه موهای بدن خود میگیرد و آنرا به مواد غذایی انسان مانند آب، سبزیجات میوه، نان و غیره چیزها انتقال میدهد. زمانیکه غذای مذکور خورده شود، انسان به امراض فوق الذکر مبتلا میگردد.

طریقه مهمی در جلوگیری از امراض مذکور توجه به پاکی محیط و

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : درس را پنج نفرش گرد بخواند و سایر گردان راجع
به مفهوم آن از آنها سوال نمایند و معلم با آنها کمک نماید.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- علم مانند چیست ؟
- ۲- جهل چرا تاریکی است ؟
- ۳- «قران کریم راجع به مرتبه عالم و جاهل چه گفته شده است ؟
- ۴- برای اینکه از احتیاج بیگانگان خلاص شویم چه کنیم ؟
- ۵- کسب کردن کدام علم بالای ما فرض است ؟

فعالیت گروهی : راجع به فضیلت علم درگروپ های تان بحث نموده و
نماینده گروپ نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد.

کار خانگی : به نظر شما عالم از جاهل چه برتری دارد، خوبی های عالم را در
کتابچه های تان بنویسید.

از بین بردن مواد فاصله می باشد که در آن گمس با تخم گذاری
می کنند و پرورش می یابند و هم چنان مواد غذایی را از گمس
با محفوظ نگهداشتن ، نصب کردن جالی در ملکین با و دروازه با
و استعمال بعضی مواد کیمیاوی (پودرها) نیز مفید می باشد.

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال نمایند .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مگس چه قسم حشره است ؟
- ۲- مگس چگونه باعث انتقال امراض میگردد ؟
- ۳- مگس کدام امراض را نقل داده می تواند ؟
- ۴- برای جلوگیری از امراض کدام تدابیر را گرفته می توانیم ؟

فعالیت گروهی : به نظر شما غیر از تدابیر فوق برای جلوگیری از امراض چه تدابیر را لازم میدانید ، درین مورد درگروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : در مورد ضرر مگس هر چه میدانید در کتابچه های تان بنویسید .

آداب سخن گفتن

حکما، گفته اند که هرگز کسی به جہل خود اقرار نکرده است
مگر آنکس کہ چون دیگری در سخن باشد همچنان تمام ناکفته
سخن آغاز کند.

سخن را سراسر است ای خردمند و بن
میاور سخن در میان سخن
خداوند تدبیر و فرهنگ و هوش
نگوید سخن تا بنزد خموش

حکماء - جمع حکیم ، دانا	خداوند - صاحب
بن - بیخ و بنیاد	فرهنگ - علم و دانش

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شاگرد درس را قرائت نماید و سایر شاگردان در اخیر راجع به معنی و مفهوم آن از آن پنج نفر سوال نمایند و معلم در قرائت و بیان معنی و مفهوم با آنها کمک نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- آیا کسی به جهل خود اقرار می نماید ؟
- ۲- کدام کس به جهل خود اقرار می نماید ؟
- ۳- سخن چه دارد ؟
- ۴- شخص هوشیار و دانا کدام وقت سخن می زند ؟

فعالیت گروهی : راجع به آداب سخن زدن شاگردان در گروه های صنفی خود بحث نموده و نماینده گروه نتیجه بحث را در پیشروی صنف بیان دارد .

کار خانگی : راجع به آداب سخن گفتن از بزرگ فایمل تان سوال نمایید و جواب آنها را در کتابچه های تان بنویسید .

دروغ

دروغ در دین مقدس اسلام منع قرار داده شده است و هر که برای فریب مردم دروغ بگوید اعتبار خود را از دست میدهد. شخص دروغ گو حیثیت و آبروی خود را نیز از دست میدهد و سبب فتنه و فساد در بین مردم میگردد و همه مسلمانان او را به نظر حقارت می بینند.

یکی از صفات بزرگ منافقین آنست که دروغ می گویند .
 کسی را که ناراستی گشت کار کجا روز محشر شود رستگار
 کسی را که گردد زبان گرد دروغ چراغ دلش را نباشد فروغ
 دروغ آدمی را کند شرمسار دروغ آدمی را کند بی وقار
 دروغ ای برادر لگو زینهار که کاذب بود خوار و بی اعتبار

زناراستی نیست کاری بهتر

از او گم شود نام نیک ای پسر

مقدس - پاک	{	حقارت - پستی و خوار	{	فروغ - روشنی
نفع - نایده		محشر - روز قیامت		وقار - حیثیت و آبرو
حیثیت - آبرو		رستگار - کامیاب		زینهار - باغبر

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : پنج نفر شگرد به ترتیب نوبت صنفی درس را قرائت نموده و راجع به مفهوم آن از یک دیگر خود سوال نمایند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- دروغ چه بدی دارد ؟
- ۲- دین مقدس اسلام در مورد دروغ چه نظر دارد ؟
- ۳- کدام عمل انسان را بی عزت و بی آبروی سازد ؟
- ۴- نام نیک بواسطه چه از بین می رود ؟

فعالیت گروهی : چرا دروغ انسان را بی وقاری سازد ؟ در مورد در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد .

کار خانگی : از امام مسجد سوال نمایید که نظر به کدام آیت شریف دروغ گفتن منع گردیده است آن آیت را با معنی اش در کتابچه های تان بنویسید و هم آنرا حفظ نمایید.

مکتوب به برادر مجاهد

۲۵ / ۴ / ۱۳۷۰ هـ ش

برادر عزیز و مشفق محمد امین جان

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته
اولتر از همه صحت و سلامتی شما و سایر دوستان را خداوند
تمنا دارم. خدا کند طبق آرزو مندیهایم سرخروی و کامیاب باشید.
نامه محبت آمیزتان در حین انتظار برایم رسید ازینکه صحت مند
و در امور جهاد موفق هستید بسیار خوش شدم.

برادر عزیز! همه برادران، دوستان و اهل فامیل صحت کامل
داشته و مصروف کار و بار زندگی روزمره اند. گرچه شما از
ما دور هستید ولی ازینکه علیه کفر و الحاد می جنگید و برای نجات
مظلومین و وطن از چنگال ظالمان آن زحمات را قبولدار شده
اید برای ما جای نهایت افتخار است. آرزوی هر فامیل مسلمان
از جوانان خود همین است تا نیروی جوانی خود را در راه دفاع
از دین و وطن مصرف نمایند. و خداوند را شکر گذاریم که مانند

شما جوانان بیدار، آگاه، مبارز و مسلمان در پیشرو داریم
 که بخاطر ما زحمت ما را به راحت ترجیح میدهند.
 چون دعای شما در بارگاه ایزد متعال قابل قبول می باشد
 لذا خدا کند ما را از دعای خیرتان فراموش نکنید.
 در خاتمه آرزو مندیم که سلام های دوستانه ما را به عموم مجاهدین
 و سنگرداران حق برسانید و هم هر وقت از احوال و چگونگی
 وضع جهاد و برادران مجاهد در سنگر ما مطلع سازید.

والسلام
 کریم برادران

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : معلم درس را قسم املاء به شاگردان بخواند و شاگردان بنویسند و بعد معلم نوشته شاگردان را اصلاح نماید .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- نامه به کدام الفاظ شروع گردد ؟
- ۲- به نظر شما کدام نامه بهترین نامه است ؟
- ۳- تاریخ و امضاء در کجای نامه می باشد ؟
- ۴- آیا رنگ و کافه در خوبی نامه تاثیر دارد ؟
- ۵- آیا نامه کوتاه باشد و یا دراز ؟

فعالیت گروهی : هر گروه به مشوره اعضا گروه نامه عنوانی یکی از دوستان بنویسند و نماینده گروه در پیش روی صفت آنرا بخواند .

کار خانگی : هر نفر شگرد یک نامه عنوانی یکی از دوستان خود بنویسد .

امام ابو حنیفه^(ع)

نام اصلی ابو حنیفه^(ع) نعمان بود و پدرش ثابت نام داشت وی در سال ۸۰ هـ در شهر کوفه تولد گردیده و در سال ۱۵۰ هـ در شهر بغداد از دنیای فانی رحلت نمود. وطن اصلی امام ابو حنیفه^(ع) افغانستان است و اجداد وی از افغانستان به کوفه رفته بودند. کوفه در آن زمان از جمله شهرهای مشهور مسلمانان بود.

امام ابو حنیفه^(ع) از علمای مشهور آن زمان علوم مختلفه را کسب نمود و علم فقه را از استاد خویش (حماد) تحصیل نمود. زمانی که حماد^(ع) وفات یافت شاگردانش امام ابو حنیفه^(ع) را به حیث امام علمای فقه در عراق تعیین نمودند.

امام ابو حنیفه^(ع) شخص هوشیار، پرهیزگار و عالم بود و به همین سبب لقب امام اعظم را به وی داده اند. وی شخص امانت کار و سخی بود و از مال شخصی خود ضروریات علماء و شاگردان خود را پوره می نمود.

امام ابو حنیفه^(ع) در دنیا پیروان زیاد دارد و کسانی که پیرو مذهب امام ابو حنیفه^(ع) اند حنفی ها گفته می شوند.

حکایت

یکی خوب کردار و خوش خوی بود
به خوابش کسی دید چون در گذشت
دهانی به خنده چو گل باز کرد
که بر من نکردند سختی بسی

که بد سیرتان را نگو گوی بود
که باری حکایت کن از سر نو
چو بلبل به صوتی خوش آغاز کرد
که من سخت نگرفتمی بر کسی

« سعدی »

آغاز - شروع

بسی - بسیار

کردار - عمل و رفتار

بد سیرت - بد اخلاق

در گذشت - فوت کرد

صوت - آواز

فعالیت های بعد از درس:

مشق و تکرار: پنج نفر شاگرد درس را قرائت نمایند و راجع به مفهوم آن از همدیگر سوال کنند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- امام ابوحنیفه ^{رح} کی بود ؟
- ۲- حنفی نام کدام گروه نامیده می شود ؟
- ۳- حماد ^{رح} کیست ؟
- ۴- امام ابوحنیفه ^{رح} چه قسم اخلاق داشت ؟

فعالیت گروهی : راجع به شخصیت امام ابوحنیفه ^{رح} و پیروانش در گروه های تان بحث نمایند و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کارخانگی : راجع به شخصیت و پیروی از مذهب امام ابوحنیفه ^{رح} از امام مسجد تان پرساچ نموده و جواب های او را در کتابچه های تان بنویسید .

مثل

قصه یا سخن کوتا‌حی که در میان مردم شهر بود و شامل پند و عبرت باشد آنرا مثل یا ضرب‌المثل می‌گویند.
حدف از آوردن مثل با متوجه ساختن شنونده بکارهای نیک می‌باشد. مثل با به نثر و هم به نظم (بیت) گفته شده است مثلاً

— گاو‌ان و خزان بار بردار به از آدمیان مردم آزار
— چومی بینی که نابینا و چاه است اگر خاموش بنشینی گناه است

- بار کج به منزل نمی رسد .
- منزل دروغ کوتاه است .
- کور خود و بینای مردم .
- چاه کن در چاه است .
- دزد در کوه جای نمی شود .

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : هر مثل را یک نفر شگرد بخواند و مفهوم آنرا بیان دارد ،
در آخر یک نفر شگرد داو طلب درس را طور مکمل بخواند و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- مثل را چه می گوید ؟
- ۲- هدف از آوردن ضرب المثل ها چه است ؟
- ۳- بار کج به منزل نمی رسد چه مفهوم دارد ؟
- ۴- چاه کن در چاه است چه معنی دارد ؟

فعالیت گروهی : هرگروپ دو سه ضرب المثل را پیدا کرده و نماینده گروپ
آنرا به دیگران بیان دارد .

کارخانگی : هر نفر شگرد پنج ضرب المثل نه پیدا کرده و در کتابچه های خود بنویسد
و هم آنرا حفظ نماید .

نتیجہ خیانت

یکی از ثروتمندان گوسفندان داشت و هر روز که چوپان شیر
گوسفندان را می دوشید مالک گوسفندان آب بسیار با شیری آمیخت
و می فروخت . چوپان به مالک رمه می گفت که خیانت مکن که عاقبت
آن خطرناک است . ولی مالک رمه به آن التفات نمی کرد .

یکی از روزها چوپان رمه را در دامنه کوه می چراند ناگهان آسمان
ابرآلود شد باران شروع به باریدن کرد وسیل روان شد . و همه
گوسفندان را ببرد .

چوپان گریان و نالان نزد مالک رمه آمد .

مالک رمه پرسید که رمه را چه کردی ؟ چوپان جواب داد :
آن آبیکه با شیری آمیختی با هم جمع گشت وسیل شد بیايد و گوسفندان
را برد تا عاقلان بدانند که در خیانت برکت نیست .

می آمیخت - مخلوط می کرد . التفات - توجه

عاقبت - آخر ، انجام

فعالیت های بعد از درس :

مشق و تکرار : درس را شاگردان که کم جرئت است به کمک معلم قرائت نمایند و در آخر دو نفر شاگرد داوطلب مفهوم آنرا بیان دارد.

سوالات برای ارزیابی :

۱- مالک ربه با شیر گوسفندان چه را مخلوط می کرد ؟

۲- چوپان به مالک ربه چه می گفت ؟

۳- نتیجه آن کار چه شد ؟

۴- در آخر چوپان به مالک ربه چه گفت ؟

فعالیت گروهی : راجع به بدی خیانت در گروه های تان بحث نموده و نتیجه بحث را نماینده گروه به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : راجع به خیانت یک حکایت نو را پیدا کرده و در کلاس به همای تان بنویسید.

وقت‌شناسی

آیا شما میدانید که وقت در زندگی چقدر اهمیت و ارزش دارد ؟ وقت بزرگترین سرمایه انسان به شمار می رود که نباید آنرا بیهوده تلف کرد .

پس برای اینکه اوقات عزیزتان ضایع نشود هر کدامتان باید یک تقسیم اوقات منظم داشته باشید تا از تلف شدن وقت جلوگیری بعمل آید . یعنی وقت درس و تعلیم ، وقت نماز و عبادت و وقت تفریح باید معلوم باشد .

یک لحظه وقت قیمتی خود را ضایع نازید . وظایفی که به شما سپرده می شود باید در وقت معین بصورت منظم انجام دهید و در آن غفلت نه نمایید و اوقات گرانهای خود را صرف آموختن علوم اسلامی و عبادات خداوندی نمایید .

گرانها - بیش قیمت

بیهوده - بی فایده

تلف - تباه و ضیاع شدن

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

شاگردان درس را قرائت نمایند و مفهوم آنرا بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- وقت چه ارزش دارد ؟
- ۲- برای اینکه وقت ما ضایع نگردد چه کنیم ؟
- ۳- وقت خود را صرف چه کنیم ؟
- ۴- وقت از نظر اسلام چه ارزش دارد ؟

فعالیت گروهی : هرگروه یک تقسیم اوقات برای کارهای روزمره خود
ترتیب نماید .

کارخانگی : هرگروه یک تقسیم اوقات را برای کار یک شب و روز
خود ترتیب دهد .

اسلام

اسلام مردم جهان را دعوت می نماید که به خدای یگانه و
توانا که پیدا کننده جهان و تمام کائنات است ایمان بیاورید
و مطابق اوامر او و رهنمودهای پیغمبرش رفتار نمایید. از بدی
ظلم و اخلاق زشت و اعمال بد دوری ورزید. حیثیت و کرامت
بشری خود را حفظ نمایید. خود را در قطار حیوانات قرار ندهید.
زیرا زندگی درین دنیا خلاصه نگر دیده و دنیای دیگری یعنی جای
محاسبه و پیرسان و جزا موجود است.

راه اسلام راه درست و معقول است که خیر زندگی
دنیا و سعادت آخرت هر دو در اسلام است، زیرا اسلام
مردم را به انسانیت دعوت می کند و به انسان حیثیت، آبرو و عزت
می بخشد و از ردیف حیوانات خارج می کند و کامیابی دنیا و آخرت
را نصیب وی میگرداند.

کائنات - دنیا
معقول - درست و صحیح
اعمال - کردار
سعادت - نیک بختی
ردیف - قطار

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار :

پنج نفر شاگرد را و طلب درس را قرائت نمایند و مفهوم

آنها بیان دارند.

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- اسلام مردم را به چه دعوت می نماید ؟
- ۲- خداوند توانا چه چیزها را پیدا کرده است ؟
- ۳- اسلام برای انسان چه را نصیب میگرداند ؟

فعالیت گروهی : راجع به صفات اسلام درگروه های تان بحث نموده و نماینده گروه نتیجه بحث را به دیگران بیان دارد.

کار خانگی : درباره خوبی های دین مقدس اسلام چند سطر بنویسید.

فعالیت های بعد از درس :
مشق و تکرار : سه نفر شاگرد درس را بخواند و مفهوم آنرا بیان دارد .

سوالات برای ارزیابی :

- ۱- کسی بعد از مرگ کی را بخواب دید ؟
- ۲- از وی چه پرسید ؟
- ۳- مرده در خواب چه جواب داد ؟
- ۴- خداوند چه چا وی را بعد از مرگ عذاب نداد ؟

فعالیت گروهی : راجع به خوبی های اخلاق خوب در گروه های شان بحث
نموده و نماینده گروه خلص نظریات اعضای گروه را در پیشروی صف
بیان دارد .

کار خانگی : شعرا به دقت بخوانید و مفهوم آنرا به نثر ساده بنویسید .

فہرست

صفحہ	مضمون	شمارہ	صفحہ	مضمون	شمارہ
۳۰	از سخنان خواجہ عبداللہ ^{نہد}	۱۳	۱	حمد	۱
۳۳	اشعد برگزیدہ شعرائ معاصر	۱۴	۲	نعت	۲
۳۵	حضرت محمد پیغمبر خدا	۱۵	۵	علم	۳
۳۸	حکایت	۱۶	۸	حکایت	۴
۴۰	احساس یک مادر	۱۷	۱۰	مادر و گرگ	۵
۴۴	ای معلم	۱۸	۱۲	مشورت	۶
۴۶	رقعہ مریمین	۱۹	۱۵	بہار ودھقان	۷
۴۸	مطالعہ	۲۰	۱۷	فائدہ اتحاد	۸
۵۱	عدالت حضرت عمر	۲۱	۱۹	ای نور دیدہ	۹
۵۳	مار ودھقان	۲۲	۲۱	از سخنان بزرگان	۱۰
۵۵	نصائح	۲۳	۲۴	غزوہ اُحد	۱۱
۵۷	الغیبای دری	۲۴	۲۸	فضیلت علم	۱۲

شماره	مضمون	صفحه
۳۸	مثل	۹۱
۳۹	نتیجه خیانت	۹۲
۴۰	وقت شناسی	۹۵
۴۱	اسلام و کمونیزم	۹۷
۴۲	دوری از صحبت جاهلان	۱۰۰
۴۳	حضرت سلمان فارسی	۱۰۲
۴۴	بلبل و باز	۱۰۴
۴۵	حکایت پسر مجاهد	۱۰۶
۴۶	چیزیکه بخود نمی پسندی به	
	دیگران روا مدار	۱۱۰
۴۷	نتیجه دروغ	۱۱۳
۴۸	مناجات	۱۱۵

شماره	مضمون	صفحه
۲۵	نفاق	۵۹
۲۶	نکات زرین از رسول اکرم	۶۲
۲۷	حکایت	۶۴
۲۸	فکاحی	۶۶
۲۹	حق وطن	۶۸
۳۰	حکایت	۷۱
۳۱	صدای مجاهد	۷۵
۳۲	فکاحی	۷۷
۳۳	گمس	۷۹
۳۴	آداب سخن گفتن	۸۲
۳۵	دروغ	۸۴
۳۶	مکتوب به برادر مجاهد	۸۶
۳۷	امام ابوحنیفه (رح)	۸۹

ناشر:

مؤسسه تحويل كننده: سويدن

و بازار مشترك اروپا (EC)

سال چاپ: ۱۳۷۸ هـ ش

تعداد ۳۷۹۲

طبع: Rehmat Printing Press

دولت اسلامی افغانستان
وزارت تعلیم و تربیه
ریاست تالیف و ترجمه

قرائت دری

صنف پنجم

مؤلف: عبدالواحد قادری

قرائت درى

برای صف پنجم

مؤلف : الحاج عبد الحفیظ (توکل)

مشاور : روزه گل (وحدتی)

خطاط : سیدندیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنم ای معلم

به منظور تدریس مؤثر، معلم باید :

۱- با لباس پاک و منظم و صنف برود .

۲- پیش از رفتن به صنف پلان درسی داشته باشد .

۳- پلان درسی را مطابق ساعت درسی آماده سازد .

۴- به هنگام تدریس از روشهای گوناگون استفاده نماید .

۵- به وقت معین داخل صنف شود .

۶- خود را به حیث يك همکار به شاگردان معرفی نماید .

۷- درس را با گفتن بسم الله الرحمن الرحيم شروع کند .

۸- به هنگام داخل شدن به صنف سلام بدهد .

۹- برای تدریس فضای مساعد را آماده سازد .

۱۰- حاضری شاگردان را بگیرد .

۱۱- کار خانگی شاگردان را دیده و اصلاح کند .

۱۲- با نظر داشت مقوله (كلموا الناس علی قدر عقولهم)

مطابق به سویه شاگردان درس بدهد .

۱۳- به هنگام تدریس به ارزیابی شاگردان خود پردازد .

۱۴- در میان شاگردان حسن نیت و قضای برادری را ایجاد نماید .

۱۵- شاگردان را در پروسه تدریس سهیم سازد .

۱۶- به خاطر مؤثریت تدریس شاگردان خود را بشناسد .

۱۷- در ختم درس برای شاگردان وقت و اجازه سوال نمودن را بدهد .

۱۸- به شاگردان وظیفه خانگی بدهد .

۱۹- به هنگام تدریس از مواد محیطی ارزان و ساده کار بگیرد .

۲۰- به سوالهای شاگردان چنان پاسخ بدهد که در آینده روحیه و استعداد سوال کردن در آنها ضعیف نشود .

۲۱- به شاگردان بفهماند که پرسشها و تمرینهای این کتاب را در کتابچه های خود نوشته و حل نمایند .